สรุปรายงานการประชุมคณะกรรมการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙
วันศุกร์ที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๔.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมชัยนาทนเรนทร ตึกสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH
กรมอนามัย DEPARTMENT OF HEALTH

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานการประชุมคณะกรรมการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมชัยนาทนเรนทร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีสาระการประชุมดังนี้

๑. ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค สรุปดังนี้

๑.๑ สถานการณ์โรคขาดสารไอโอดีนในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ พบแนวโน้มมากขึ้น ควรเฝ้าระวังต่อเนื่องอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีค่ามัธยฐานไอโอดีนในปัสสาวะต่ำกว่าเกณฑ์ต่อเนื่องหลายปี

๑.๒ เกลือบริโภคและผลิตภัณฑ์เสริมไอโอดีนยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานและยังไม่ครอบคลุม ทั่วถึงประชาชนทั้งประเทศ

๑.๓ ประชาชนส่วนใหญ่ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงโรคขาดสารไอโอดีน

๑.๔ มีความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมโรงงานอุตสาหกรรม กำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรมเกลือเสริมไอโอดีน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม สนับสนุนการลงทุน ภาคอุตสาหกรรม กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ สนับสนุนการจำหน่ายผ่านช่องทางของกรมการค้าภายใน เช่น ร้านหนูณิชย์ ตลาดต้องชม และ Farm outlet กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งแก่ อปท.ให้เกิดชุมชน/หมู่บ้านไอโอดีน และการใช้เกลือเสริมไอโอดีนในโครงการอาหารกลางวัน ของศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา กิจกรรม อย.น้อย โครงการอาหารกลางวัน เป็นต้น

๒. แนวทางการดำเนินงานต่อไป

๒.๑ มาตรการเกลือเสริมไอโอดีนยั่งยืน (Sustainable Iodized Salt Initiative) โดยมีระบบ ต้นน้ำ (การผลิต) เกลือเสริมไอโอดีนมีปริมาณเพียงพอและมีคุณภาพมาตรฐาน กลางน้ำ (การกระจาย) เกลือเสริมไอโอดีน ครอบคลุม ทั่วถึงทุกครัวเรือน ทั่วประเทศ และปลายน้ำ (การบริโภค) ประชาชนเลือกบริโภคเกลือเสริมไอโอดีนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ โดยมีพื้นที่ต้นแบบในจังหวัด มหาสารคาม และจังหวัดอุดรธานี

๒.๒ เสนอแผนการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงซักถาม และพระราชทานคำแนะนำ ดังนี้

๑. ผลการดำเนินงานที่แย่ลง เป็นเพราะอะไร แต่จากการเสด็จจังหวัดต่างๆ พบปัญหาคอพอกน้อยลง ซึ่งน่าจะเป็นเรื่องดี

๒. ประชาชนเป็นโรคไตมากขึ้น เป็นเพราะรณรงค์ให้กินเกลือมากไปหรือไม่

๓. ยาเม็ดเสริมไอโอดีน ราคาแพงกว่าเกลือ ในโรงเรียนใช้น้ำเสริมไอโอดีนได้ผลค่อนข้างมาก

๔. ความพิการทางสติปัญญา ไม่ใช่จากการขาดไอโอดีนอย่างเดียว อาจเกิดจากการคลอดไม่ถูกต้อง มารดาป่วยระหว่างตั้งครรภ์ เป็นอีกหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขเช่นเดียวกัน

๕. จากการบูรณาการของทุกกรม ได้เห็นงานลงมาถึงในระดับจังหวัด โดยมีสาธารณสุขเป็นแกน ซึ่งการควบคุมโรงงานขนาดใหญ่เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนขนาดเล็กเป็นของนายอำเภอ และสาธารณสุขอำเภอ โดยมีการติดตามควบคุมอย่างสม่ำเสมอ

๖. อาหารยอดนิยมใช้ปลาร้า นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุดรธานีทำให้ดูแล้วว่าปลาร้าเสริมไอโอดีนได้ ให้วิจัยว่าคนส่วนมากสามารถบอกได้หรือไม่ว่าปลาร้านั้นใส่หรือไม่ใส่ไอโอดีน

สรุป ประเด็นเพิ่มเติมที่ต้องไปดำเนินการต่อ คือ

๑. กรมอนามัยจะส่งข้อมูล โรงงาน จำนวน ๒๘๓ โรงงาน ในรูปแบบแผนที่ GIS ให้แก่กระทรวงมหาดไทยเพื่อดำเนินการควบคุมคุณภาพการผลิตเกลือเสริมไอโอดีน

๒. กรมอนามัย วิเคราะห์หาสาเหตุของค่ามัธฐานของไอโอดีนในปัสสาวะหญิงตั้งครรภ์ที่ลดลง

กำหนดการประชุมครั้งต่อไปภายใน ๒ ปี